

Libellus Jo. de

sepe repimus aut falsa aut male explicata. ac p̄inde multam erroris materiã p̄bentia simplicib' q̄z q̄z in mltis diuina altissima q̄z sint Inter t̄les sc̄pturas narrant aliq̄ narratiões aut regule vel doct̄ne particulares aliquoz p̄im vetez que magis admirãde q̄z imitãde dicunt **Qu**ẽadmodũ **Johs.** q̄ clymachus dicit̄ ponit virtutes esse impassibilitates et q̄daz valde austerã sup̄ p̄nã et p̄ccis **Et** cassianus de libero arbitrio notat'. **Et** alij alia parũ examinata a nimis rigida tradũt q̄ cõis schola theologice veritatis merito nõ admittit aut reijcit **Qu**ãobzẽ bonuz est mel tũ fauo. sapor sc̄z deuotionis cũ lumie eruditionis aut si alterũ dũtaxat obtigerit. vtatur quilibz dono suo. abulet in vocatione sua abũdet in s̄su suo. et comedat mel q̄ntũ satis est. nõ plus sapiens q̄z oportet **R**ectũ quidẽ verbũ enũciat **O**zati' qd̄ ab ip̄o postea **J**eo nimo nõ longe a materiã tradũtum est **Q**d̄ medicoruz est p̄mittunt medici tradũt fabzilia fabzi. **C**õformiter satis ad illã logicoruz maximã **U**nicuiqz in sua arte perito credendum est **B**ene vale p̄frater in x̄po apud quẽ tuaruz me orõnũ participẽ fac **A**men

Explicit epla Maḡri **Johis** **Ger**son ad frat̄rẽ **Bartholomeũ** **Car**thusiẽn de libro **Ruysbroich**

sc̄oehauia **CCCxl.**

Incipit libell' fratris

Johis de sc̄oehauia qui n̄titur defendere quedã dictã fr̄is **Joh.** **Ruysbroich** cõtra **Maḡm** **Johm** **ger**son **C**ancellariũ parisiẽn

Quoniam quidam

doctoz eximius p̄sien̄s artis theologice q̄daz dictã fr̄is **Johis** de **Ruysbroich** in libro qui intitulatur de ornatu spiritualiũ nuptiarũ min' iuste vt opinor calũniatur et re p̄bat asserens doctrinã eiusdẽ viri in q̄busdaz passibus et sp̄ealiter in tertiã pte p̄fati libri eẽ erroneã a r̄gula theologice veritatis ac traditiõẽ sc̄oz p̄im et doctoz discrepantẽ. 7 ob hoc nõ esse recipiendã 7 abijciendã **I**ocirco vt d̄itas hui' doctrine quã a sp̄u sc̄o arbitroz effluisse et emanasse. qui maḡ est d̄itatis 7 non erroris. planius elucescat. inquantũ tenuitas mei ingenioli et exiguitas mee scientie appetãt. triã p̄ ordinez facẽ dei grã aspirante attẽptabo **P**rimo intentionẽ verboz suozũ q̄ntũ ad ea q̄ ibi arguũtur 7 rephendunt 7 tanq̄ erronea iudicantur explicabo. sc̄do ql̄iter hec doctrina nõ sit noua adinuẽtio et supersticiosa. h̄ omnino sentẽtijs notatissimis doctozũ catholicẽ fidei cõsona. et ipsoz aucte cõmendata et app̄bata putõns dederit explanabo **E**t tertiõ ql̄iter rõnes obiecte minus efficaces sũt nec p̄oidã doctrinã euacuãnt declarabo

S **R**

Defensio Johis de

Quantū ad p̄mū ē sciendū q̄ fr̄ Joh̄ de Ruysbroich auctor p̄dicti libri de ornatu sp̄aliū nuptiarū in tertia pte eiusdē libri n̄ loquit̄ de illa vnōe que est per identitatez realis exiētie de qua dicit xp̄s Jo. iij. Ego et p̄r vnū sum. imo in om̄ib' alijs libris suis p̄testat̄ ip̄e q̄ creatura nō p̄t fieri creator. Nec loquit̄ etiā de illa vnōe. q̄ est solū p̄ consensū et cōformitatē volūtatis. q̄ est om̄ib' sp̄ialē gr̄am h̄ntib' q̄admo dū legit̄ act. iij. q̄ multitudis cre dentiū erat aīa vna et cor vnū in dño Sed loquit̄ de illa vnōe q̄ est p̄ amorē liquefactiū et excessū cōtēplationis extatice. q̄ p̄ nimia suauitate et magnitudie inf̄ni dulcoris et vehemētia aīa. aīaz liq̄facit et resoluit et toraz virtutē rōnis absorbet de q̄ dicit paul' p̄mo ad cor. vij. Qui adheret deo vnus sp̄s est. Et p̄ceptione enī diuine p̄ntie et degustatione inf̄ne dulcedinis aīa deuota in se ip̄a q̄etaf. et sibi ac om̄ib' rebus creatis per desiderū inflāmatū et in deū tōlīter expansū fundit' moit' vt vere possit dicē cū ap̄lo **V**iuo ego iāz nō ego. viuit aut̄ in me xp̄s id est ego totus transfōrtus in deū per amorē nō sum in me sed in xp̄o. et idō per amorē totus deificat' loquor vt xp̄s Qd̄ etiā idē ap̄ls dicit chorinthijs **A**n expimentū q̄ rit. ei' qui in me loquit̄ xp̄s? Qd̄ aut̄ liquefact' et resoluit̄ in se ip̄o nō existit. sed recurrit et transfōrtatur

Scoenhauiā dictōz

in illā imaginē que sibi p̄ntialit̄ exhibet. Ex quo patet q̄ imago aīe rōnalis per efficaciam diuini luminis in suā imaginē increatā deifice poterit transfōrari put docet ap̄ls ij. ad cor. iij. Nos autē reuelata facie gloriā dñi cōtemplantes in eandē imaginē transfōmur a claritate in claritatē tanq̄ a dñi sp̄. qz a claritate imaginis create per q̄ndā similitudinē transfōrbimur in claritatē imaginis increate. Et in hac transfōrtōne imago rōnalis cōstituitur in tāta cōformitate diuine assimilationis que est inexplicabil' om̄i lingue Qd̄ subtiliter videt̄ in nuere ap̄ls cū dicit p̄ma ad cor. ij. Oculus nō vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascēdit. bonū scz inenarrabile qd̄ p̄parauit de' diligētib' se hoc enī bonū inenarrabile qd̄ p̄parauit de' diligētib' se pōt dici p̄fecta cōformitas et indicibilis charitas diuine assimilationis que om̄i lingue indicibilis ē et incōprehēnsibilis est om̄i mētī nec vnq̄ p̄fecte agnosciē nisi in speculo eternitatis qd̄ est verbū diuinuz et eētia diuina et ergo de ista vnōe et transfōrtōne credenduz est magis notitiāz affectualē et exp̄mentalē h̄ntibus q̄ solū intellēualē qz nemo hec scit nisi qui accipit per exp̄ientiā vel reuelatōz Et de ista indicibili claritate diuine assimilatōis locut' est frater Joh̄. de Ruysbroich in tertia pte libri de ornatu sp̄aliū nuptiarū et de hac vnōe extatica intelligēda sūt ei'

Joh Raylbroich

verba et recipienda De qua vnio
ne loquit beatus dionysius libro de
diuinis nominibus capitulo de amore.
Et amor diuinus extasim faciens
non finis sui ipsorum esse amatores sed
amandorum Propter quod paulus ma
gnus in continetia diuini amoris diuini
non amore participans **Quia** ego iam
non ego. uiuit uero in me christus tam
quam sui amati uiuens uita sicut ual
de diligibiliter **Hec** dionysius unde
patet quod amor extaticus duo sup
ponit. scilicet esse nature nostre et esse gratie que in
troducitur in tanto gradu ut anima
potest christum sentiat quam seipsam **Gratia**
enim tanquam deifica habet mentem deo
assimilare et ipsam deiformi dispo
sitione induere **Ad** hos deiformes
habitu tantum excelsos tam a nostra infir
mitate tantum longinquos et uisui nostro
tantum absconditos exponendos omnino
minores sumus. quia ista sunt mysteria
regni dei que ut existimo non omnibus
omnibus sed puritate intelligentie et di
uinis illuminationibus et gratia prouile
giatis concipienda sunt. **Intus** audiunt
ibi que dicuntur. idcirco istis qui foris sunt
dici non debuerunt **Ne** tamen hi qui fo
ris sunt derelinquentur si ab his qui
intus sunt non uocarentur. aliquantulum
erant innotescenda ut discernerent infir
mitatem quantum eis desit. et ad quam perfe
ctionem aspirare deberent **Hec** enim
archana et profunda si non gustantur
non amantur. et si non amantur non intel
liguntur. et ergo diiudicanda non sunt
ab his qui non gustauerunt unumquodque
quod enim bene iudicat que nouit et ho
rum est bonus iudex ut ait peritus

CCCXX

hoc de primo.

Secundo uideandum est qualiter
doctrina prefati uiri a sanctis
scripturarum primis non discrepat. sed
per omnia ipsis consonat et concordat
De hac enim unitate dicit beatus
Bernardus in epistola ad fratres de monte
dei **Unitas** spiritus cum deo. hominis
cor sursum habitus proficientis in deum
uoluntatis est perfectio. cum iam non so
lummodo uult quod deus uult. sed sic
est non tantum affectus sed etiam in affectu
perfectus ut non possit uelle nisi quod
deus uult. uelle autem quod uult deus
hoc iam simile deo esse est. non posse
uelle nisi quod uult deus. hoc est iam
esse quod deus est. cui iam uelle et esse
id ipsum est. unde bene dicitur quia tunc
uidebimur eum sicuti est cum sit similis
ei erimus hoc erimus quod ille est
Quibus enim potestas data est filios
dei fieri. data est potestas non quod
ut sint deus. sed sint tamen quod deus
est postmodum loquitur de triplici si
militudine hominum cum deo. et deus
subiungit **Dicitur** autem hec similitudo
dei unitas spiritus non tamen quia afficit
spiritum hominis spiritum sanctum. sed quia
ipsa est spiritus sanctus deus charitas que
cum sit amor perfectus et filii et unitas et
suauitas et bonum et osculum et ample
xus et quicquid commune potest esse am
borum in summa illa unitate uerita
tis et ueritate unitatis. hoc idem
homini suo modo fit ad deum quod
consubstantiali unitate filio est ad
patrem uel patri ad filium. cum in am
plexu patris et filii mediam quo
dammodo se inuenit hominis beata

Defensio Johis de

conscia cū mō ineffabili incogita/
biliq; fieri mereť hō dei nō deus.
sed tñ qđ est de? Ecce quō ista sē/
rentia bñ oino concordat doctrine
fr̄is Joh. de Kuybroich; et mutuo
sibi consonat. Hoc idē patet ex epla
inferi? ānotata. quā quidā vir de
uotissimus et doctissim? cōposuit
in qua sub breuib; verbis descri
ptus est tot? p̄cessus libri fratris
Johis Kuybroich de ornatu spi
ritualiū nuptiaz cū his concordat
gilbertus sup cātica sm̄de. ij. vbi
distinguit de t̄plici lectulo. Prim?
est p̄p̄ius spōse. Scđs ē cōis spon
se et spōsi. Terti? p̄p̄ius est sponsi
Sponse lectulus ē cū quietis et pa
tatis et op̄positis moribus intra se
collecta req̄escit. Cōis est cū iā in
cipit oblectari in spōso. Sz p̄p̄ius
sponsi est qñ sui oblita penit? et ex
se exuta tota trāsit in ip̄m et quasi
induitur ip̄o dilca ip̄i. In lectulo
suo nō effluit sponsa eť se nec tur
batur in se. In lectulo cōi affluunt
illi delicie qđā de p̄ntia sponsi. In
illo lectulo qui sol? ē sponsi āozis
exagitata incendium ebullit et ex
crescit. effusa et effluēs tota trāstū
ditur in ip̄m. et in silem absorbet
qlitatē. In p̄mo penes se ē. In se/
cūdo penes illā spōsus. In tertio
penit? est ip̄a penes ip̄m. et si dici
pōt nō est nisi ip̄e. In p̄mo querit
In scđo adheret. In tertio vnitur
illi. In p̄mo tranquillitatē p̄p̄iam
possidet. In scđo qñdā mereť cōi
tatē cū dilectō. In tertio absumit
et absorbet in qñdā charitatis et
gr̄e vnitatē. Hoc gilbert? vbi sup

Scenhaulā dictōr

Cū p̄dictis concordat dionysij? ma/
gnus sic p̄tz in auēte supius alle/
gata et plibus locis librorū suoz.
Et hugo de scō victore cōm̄tator
p̄fati dionysij sup septimū āgeli/
ce hierarchie dicēs. Sic intelligas
q̄nta est vis veri amoris et dilco
nis si tñ intelligi pōt qm̄ dilectio
supeminet scie et maior est intelli/
gentia plus eri diligit q̄z intelli/
gitur. Inrat dilectio et appin̄q̄t
vbi scia foris stat. Et reddit rōez
istius. Quia verus amor siue cari/
tas nullū patit̄ medium inter se et
obiectū qđ est de? sed vehemēter
tendit in ip̄m immediate. Et ideo
nunq; quiescit donec oia transeat
et ad ip̄m dilectū et in ip̄m veniat.
Unde subdit ibidē. Dilectio siue
amor impetū sequēs ardentis de
siderij sui nec dissimulare valens
donec ad amatū puenerit amato
appin̄quat q̄ntū pōt et eo āplius
ficiens intrare ip̄m cupit et esse cū
ip̄o et eē tā prope vt si fieri posset
hoc idē ip̄m sit qđ ip̄e. Nihil enim
velocius nihil acutius nihil subtri
lius amore aut penetrabili? quia
natura sua nō q̄escit donec natura
liter amabilis totaz penetrauerit
d̄ntē et p̄funditatē et totalitatez
q̄ntū pōt. Huius etiā s̄nie alludit p
om̄ia vercellēsis sup cātica dicēs
qđ affectus et intellect? siml coābu
lant vsq; ad nouissimū defectū in
tellect? vbi habet sue cognitionis
et sui lumis cōsummatōnē. Affect?
autē adhuc cōtinet p̄ncipalia in
deuz suspiria et supintellectuales
extēsiōnes et immissiōnes seruidos

Johis Ruysbroich

vulgares et fulgidos seruoēs ad
quō oīm sublimes excessus et exce-
dentes sublimitates intelligentia
trahi nō p̄t. h̄ solus p̄ncipalis affe-
ctus deo vnibilis Et postea ibid̄
dicit Tāta est d̄us veri amoris
et pulcritudinis q̄ nō solum facit
hoīes et āgelos excedere naturā
ppriā vt in deū ascēdāt. h̄ etiā deū
q̄i naturā ppriā egredi vt ad crea-
turas q̄i infra naturā suā p̄ducē
de descendunt Ecce quō om̄es isti
excellētissimi doctores in hoc due-
niūt q̄ aīa q̄i rapit̄ in diuini lumi-
nis abissū. tota deficit a se ip̄a et in
illū quē diligit tota liquefcit et su-
perintellectualit̄ ei vnī. et vnitissi-
me trāsfōrtur in ip̄m ita vt aīa dū
a se ip̄a alienat̄ dū in istud diuini
arcani secretariū rapit̄. tūz ab il-
lo d̄ini amoris incēdio circūdat̄
intime penetrat̄ et inflammatur se
ip̄am penit̄ exiit et diuinū quen-
dam affectū inouit et inspecte pul-
critudini configurata tota in aliā
gloriam transit.

His plibatis r̄ndenduz est
tertio ad obiectiones et ra-
tiones q̄bus d̄ns cācella-
rius doctoz venerabilis et vir elo-
quētissimus doctrinā prefati viri
videlicet fr̄is Joh̄ de Ruysbroich
videat̄ aliquat̄ calumniari et re-
p̄bare Sciendū est ego q̄ auctoz p̄-
fati libri de ornatu sp̄ualit̄ nupti-
arū nō sicut ille maḡ arbitrat̄ hō
ydiota fuit et sine l̄ris in hoc male
erat informatus. h̄ erat sacerdos

CCCxxf

vt spero deo acceptissim⁹ primus
p̄oz et fundator cuiusdā monaste-
rii canonicoz regulariū in brabā-
tia appellati viridis vallis came-
racensis dyocesis et siti in quadā
silua que vocatur zonā iuxta ciui-
tatem famosaz que dicit̄ bruxella
Qui doctrinā suam nō latino ser-
mone sed theutunico cōscripsit li-
cet enī op̄tentis scientie fuerit nō
tamē tam eminētis scientie erat q̄
prefatam doctrinā latino sermone
tam composito et stilo tam elegā-
ti scribere potuisset nisi speciali do-
no dei sibi datum hoc fuisset Sed
quidaz frater eiusdem monasterii
vir valde ingeniosus et litteratus
postmodū ob profectum omniuz
nationū quosdam librozū suozum
latino sermone transferre in perso-
na ipsius curauit Admirantes er-
go doctrinam eius laico sermone
conscriptam faciliter perpendere
possunt ip̄m nequaquē hanc didi-
cisse ab homie vt ab humana sciē-
tia. sed accepisse a deo et a diuina
sapiētia et maḡa vnctiōe. a fr̄i-
bus enī eius agnosci p̄t q̄ fuit
hō missus a deo. cui in his nouissi-
mis diebus hec deuota arcana et
p̄funda atq̄ d̄ina de⁹ dispēsāda
largit⁹ ē vt noua admonitio suos
meli⁹ attraheret auditores. et vt
sectam illozū liberozū spiritūū qui
tempe vite sue multū in brabātia
et illas partes pullulabant extir-
paret et errores ip̄ozum deuoda-
ret. Dixit enim homo iste dei

Defensio contra

postq̄ illud lamentabile scisma in ecclia surrexit. nā a tpe mortis sue xrv. āni fluxerūt vel circiter. **H**ac ergo occasione et nēitate opulsus hec p̄fūda et subtilia theutunico smone cōtexuit. **Q**ui quidem hāc doctrinā absq̄ aliquo labore suū dñi sola gr̄a spūssandī eius mentē docēte et plustrante eructauit sic bene comprū est illis qui secū conuersati sūt et secretoꝝ suozū cōsc̄i fuerūt. **S**i ego stilus libri in latinū trāslati magis reuoleat humanā eloquētiā q̄ diuinā hoc nō impu tandum est auctōri sed translatori. **Q**ui quidē translator pro eo q̄ or natui et eloquentē sermonū plus opam dedit q̄ forte expedit et q̄ dam pro arbitrio suo addidit in p̄dicti libri translatione multū desudauit licet auctōr ab hac desudatione liber et expers fuerit cui offia que docuit p̄t pie credim⁹ spūssandī inspirauit et āministrauit. licet etiā doctrina istius viri in latinū translata sit multū gratiosa opunctiua et deuotionis excitatiā tñ ignitū eloquiū dñi vehementer in verbis illius theutunicis inuenitur multo gratiosius est. magl. mouens afficiēs et accendēs legentē ita vt durissimus corde sit qui nō ex eoꝝlectiōe opungat. ad deuotionē excitef et ad melioꝝa puehatur et sublimetur. **M**erūtamē q̄ dicitur doctoz egregi⁹ sentiat tertiā partē hui⁹ libri penitus rescindendā tanq̄ discrepantē a doctrina sana scōꝝ doctoz nō p̄sentio sibi

Cācellariū dictoz

in hoc. sed videt̄ mihi esse appbā/ da doctrina huius tertie partis et asserenda tanq̄ consona et cōcor dans p̄ omnia doctrinis et sententijs sanctissimoz et famosissimoz doctoz totius ecclie. sicut satis declaratū est caplo p̄cedenti. **D**oct̄na eni hui⁹ tertie ptis intelligēda est de illa vnione extratica sicut superius dictū est in p̄mo caplo. **D**e qua vnione iste magl nullaz facit mentionē in epla sua. **Q**u etiam dicit q̄ tertiā ps eiusdem libri repudiāda est tanq̄ male explicata notandū est q̄ de deo meli⁹ possum⁹ cogitare q̄ loqui. **C**onātes ergo homies sēcti de deo loqui nec valentes nisi verbis aptiorib⁹ et bis q̄ dicēda sūt expmūt et modū loquēdi quē vsus scōꝝ patz tenuit imitant. et sic auctoz huius libri in ista mātia altissime et sūme dētemplationis imitat⁹ est modū loquēdi sanctoz p̄m qui de hac mātia locuti sūt. vtendo q̄busdā verbis nō p̄prie h̄ transūptiue sic ista māteria erigit. **S**cdm exigentiā māterie smones sūt expetendi. sic enī dionysius in libris suis caliginez vocat. qñ spūs rōnales inducunt̄ in istud interi⁹ cenaculū dīne claritatis. vbi clausis sensuū hostijs secretius castissimo āplexu oueniūt cū dilco. et tñ maxima illustratōe ibi irradiant. **S**ilr qñ mentē dūngit rapi et i sui ip̄i extasim p̄duci tūc ānihilari d̄z qz mēs i extasi posita sibi et oib⁹ creaturis fūdit⁹ moritur inq̄ntū seipsam nesciēs sui et

oim creaturaz obliuiscit **J**ho de talib' mētibus dicit ap' l' ad Colosens. h. mortui estis et vita v'ra abscondita est cum xp'o in deo **S**ic etiā spūs rōnales seipos p'dere ē omnino nō sentire semetipos ⁊ a se ip'is extirpantiri ⁊ pene ānullari vbi tñ meli' secū sūt. cū sic sūt q' tamē vbi sint nesciant et licet hucusq' se ip'os hñt. tñ se mō p'dictō p'diderūt. **Q**uōd vtiq' videt' otigisse ap' l' cū in raptu cōstitut' an in corpore vel ex corpus esset p'ius se asserit ignorare **S**criptura sacra eo spū exponēda ⁊ intelligēda est quo plata **E**t sic arbitror q' si dicta huius p'oris s'm illū sensū dīnū et spm intelligāt quo plata sūt q' in eis error nō apparebit sed mera ⁊ clara veritas relucebit **S**epe sancti viri de altissima cōtēplatione quedā p'ferūt que min' p'fecti qz penetrāē nō pnt lapsum erroris putāt **N**ō puto dici potuisse. qd hūc p'orem puto sensisse **E**st enim iste modus sentiēdi alien' ab omī mō v'fitato sentiēdi **N**ā nec v'fitatis v'bis p't aliq'ten' explicari **E**t ideo qñ viri p'fecti n'ra instātia ⁊ inopportunitate ac charitate deuicti aliq'd nob' de tali affectione vel intelligentia tēptauerūt reuelare succūbūt v'bis. vel talia verba loquūtur que n'rm intellēm excedūt. **S**uauitas hec q' deuotis mētibus in vnione intima dei p'pinaē tā s'blimis est q' nec vocali nec mētali v'bo ē exp'issibilis s' sola attingibilis est exp'ientia et ergo nō est mirū si illud qd

dicit' de indicali eo mō quo dici pōt sic min' gratū minus placeat min' acceptet' ab his qui t'ia nō sūt expti **E**t q'a hanc vnionē intīmā et extaticā in quo spūs rōnal' p'fecta assilātōne s'format' imagini sue increate. p'dictus auctoz conatus est explicare que tñ difficillima est ad differendū. idcirco qdā verba p'tulit que a q'z plurib' nō capiunt' **Q**ue tñ si recte fuerint intellecta. ⁊ ad intentionez dicentis resp'cus habeat' nō errorē sed cōcussam puto cōtinet veritatē **P**ro quoz verborū pleniori intellectu hñdo sciēdū est q' hec vnio extatica que cōsistit in āplexu vnitiuo summi boni tripliciter ⁊ sub ēplici h'itudine p'cipitur in hac vita **P**li quādo enī p'cipitur ex diuine claritatis et essentie trāsitoria v'isidē et cōtēplatione **I**nterdū ex diuine suauitatis p'elibatoria fruitione. **I**nterdū vero ex diuine immensitatis iocūda ammiratione **E**t de aliquo istoz triuz modoz siue de vno q'z puto esse intelligēda dicta tertie p'tis illi' libri de ornatu spiritaliuz nuptiaz potissime tñ de p'mo mō. videlz de illa vnione ⁊ cōtēplatione q' fit in raptu **P**rimū hoz liquet in paulo qui fuit in raptu intuitiua cōtēplatione diuine eēntie trāsitorie illustrat' **E**t licet paul' in illo raptu habuerit actuz btificū tñ ex h' nō potuit dici p'fēe btūs qz nō habuit statū beatificū nec etiam illum. actum modo cōprehensorū puto p'manenter ⁊ im

Defensio contra

mobilitate sicut habet beati. sed fluxibiliter et transitorie sic lumē continua-
tur in aere ad solam pntiam solis
qre nō debuit dici ex hoc p̄fēe be-
atus Scd̄s modus apparet in p/
pheta dauid qui tāta dulcedie di-
uine suauitatis repletus fuit q̄ tā-
q̄ ebrius clamauit Delectatiōes
in dextera tua vsq; in finē inuēs
per hoc q̄ mēsurā et magnitudo
hui⁹ suauitatis nullo f̄mino vel si-
ne poterit coartari Terti⁹ modus
patebit in regina saba q̄ visa glia
et magnificētia regis salomonis
p̄ magnitudie amirationis dese-
cit ⁊ in extasim rapta fuit De tali-
bus mētibus verificatur illud qd̄
scribit̄ ysa. lx. Tūc videbis ⁊ afflu-
es et mirabit̄ et dilatabit̄ cor tuū
qz in illo lumie thearchico tibi di-
uinitus influxo videbis illa q̄ nec
ocul⁹ vidit nec auris audiuit ⁊. in
quo excellētia illius visionis et co-
gnitionis designat̄.

Ro ampliori v̄o declara-
tione illius dicti q̄ p̄fatus
magr̄ dicit q̄ doctrina il-
lius tertie p̄tis nō stat cū determi-
natione decretalis Sciendū est q̄
quicūq; pie librū ali cui⁹ eccl̄astici
doctozis legit si qd̄ in eo q̄ dubiū
et scrupulosū inuenerit. nō statim
exercendo inuadit. s̄ inspicit ⁊ dis-
cernit et retractat ex circūstantiis
⁊ ex scriptis eiusdē auctozis. ⁊ ad
vltimū prius eligit cōfiteri se igno-
rare vel nō intelligere q̄ illi erro-
ris notā impingere nisi manifesta
in eo heresis deprehendat̄ Constat
eni catholicos p̄fes qui diuersos

Cācellariū dictoz

libros d̄sc̄pserūt de eadē s̄tia nūc
obscurius nunc aptius fuisse locu-
tos. nec hoc dicit̄ p̄ incōuenienti
Varietas enī affert pulcritudinē
et delectat audiētes siue legentes
rara et difficilia bis delectant ait
oratus poeta Sic igit̄ seped̄us
frater Joh̄s de Ruysbroich licet
in tertia p̄te libri de ornatu spūa/
liū nuptiaz de illa s̄blimissima ma-
teria et obscurissima obscurius sit
locut⁹ in alijs tñ locis et libris su-
is vbi de eadē materia dogmati-
sat planius et aptius suā intentio-
nem explanauit. Nā in libro suo
qui d̄r de calculo vel de p̄fēdōne
filioz dei ip̄e manifeste prestatur
q̄ impossibile est nos ex toto def-
ficari n̄famq; creationē in creato-
rem mutatos amittē. Diuina enī
natura sicut in se est inmutabilis et
incōuertibilis. ita nō sinit aliā na-
turā in se essentialit̄ ouerti Impos-
sibile est enī vt creatura deus vel
creator efficiat Verūtāme deo p̄
mediū ⁊ sine medio vnimur p̄ me-
diū videlz gr̄e sue ⁊ n̄roū operū
Gr̄a enī dei mentē n̄raz irradiās
docet nos veritatē. dirigitq; nos
ad om̄es v̄tutes et in eternaz dei
dilectionē ⁊ amoris exercitiū ve-
runtāme vltra has gr̄am et virtu-
tes inter deum et nos mediantes
deo etiā sine medio vnimur qm̄ im-
petu ardētis amoris excedim⁹ oē
creaturz vsq; in ip̄as supers̄bales
dei diuitias vbi in amore cuncta
transimus mozientes omni consi-
deratione in quandam inscientiā
et caliginem ibi agimur et super

Joh Raylbroich

informamur ipso verbo eterno quod est
imago patris. Huic sane omnes presens
superius notati concordant. Tuncque sic
deum unumur remanet tamen in nobis sci-
tus vivus et amor actus. Quamvis abs-
que scitu nostro deum videre non possumus
nec sine amoris exercitio deo uni-
ri unitionemque servare valemus. Si
me ignorante totius mundi dominus esset
quod mihi prestaret solatium. Idcirco
sentimus nos eternaliter gustantes
et possidentes teste christo qui ait
Hec est vita eterna ut agnoscat
te solum verum deum. Sic ergo patet
vitam nostram eternam consistere in discre-
ta siue distinctiva cognitione dei
et contemplatione dei intuitiva. Ultra
omnia tamen hec erimus quasi expirati super
spiritum siue spiritum in abyssaliter incompren-
sibili et immensa dei gloria. Item
spiritus dei qui nobis flat effluit et in-
spirat ut deum diligamus et virtutes
operemur nos enim ad se et in se at-
trahit et intrabit ut in ipso quiesca-
mus et eo proficiamus. Et in his du-
obus eterna vita stat quod admodum
per aeris inspirationem et expirationem
diastole et sistole nostra vita profue-
rat materialis. Et ex his patet quod non
condicit decretali quia ipse ponit sic
decretalis asserit beatitudinem nostram
consistere in visione dei intuitiva et
fruitione divine essentie. Preterea
scio quod beatus thomas de aquino clare
dicit quod in visione que videtur deus
per essentiam oportet quod deus sit forma
intellectus nostri quod quicumque alia infoz-
mare illa non duceret nos in essen-
tiam divinam et ergo in ipsa essentia di-

CCCXXII

uina erit quasi forma intellectus qua
intelliget. Quod quidem non oportet ita
intelligi quod divina essentia sit vera
forma intellectus nostri vel quod ex ea et
intellectu nostro efficiatur unum simpliciter
sicut in naturalibus ex forma et ma-
teria naturali. sed quia proportio di-
vine essentie ad intellectum nostrum est
sicut proportio forme ad materiam et
quod fiant unum quantum pertinet ad actum
intelligendi. Et ulterius dicit quod deus
in propria non tamen erit cognitio que co-
gnoscat ab anima sed etiam per quam
anima cognoscat. Ex quo concluditur quod
beatus Thomas fuit istius opinionis
quod deus per suam essentiam est coniungibilis in-
tellectui nostro non tamen sic quoniam ibi erit lu-
men glorie medium quod elevari intel-
lectum nostrum ad hoc quod possit coniungi
essentie increate. sed ab hoc medio
non dicitur cognitio mediata. quia non
cadit inter cognoscentem et rem cogni-
tam sed est istud quod dat cognoscenti
vim cognoscendi. Istud erit in pa-
tria. Sed in statu vite nullus intelle-
ctus pure creature potest in visione
dei per essentiam pervenire per aliquam
dispositionem sibi inherentem. sed contingit
aliquis divina virtute quod aliqua res
miraculose producat in aliquo in quo
nullo modo potest per aliquas dispositio-
nes sibi inherentes produci. sic quod vir-
go pariat et quod ignis in anima combu-
rat. Et similiter potest miraculose
fieri quod divina virtute aliquis intel-
lectus creatus non habens nisi dis-
positiones vite eleuetur ad viden-
dum deum per essentiam. nec tamen
ex tali visione dicitur beatus simpliciter

Defensio Johis de

h̄ fm̄ quid t̄m̄ q̄ntū cōicat in actu beati. Puto q̄ hec dicta b̄ti th̄oe p̄babilē sustineri p̄nt absq̄ piclo heresis et p̄iudicio fidei. Insup̄ p̄ dictus maḡr dicit q̄ nullus theo logoz vnq̄z talem modū btitudi nis posuēit q̄lis ab isto auctoē ex plicat̄ videlicet q̄ aia tūc definit esse in illa existentia quaz p̄us ha buit in p̄prio genere ⁊ ouertit̄ seu transformat̄ et absorbetur inesse diuinū ⁊ in illud esse ideale desluit q̄d̄ habuit ab eterno in cēntia di uina. Pro cui⁹ dicti euidētia est cō siderandū q̄ q̄n̄ aliq̄ sc̄ptura est mystica ⁊ obscura tūc obseruādū est q̄ interpretatio fiat fm̄ intentō nem dicētis. Nihil est eni ita bene dictū q̄d̄ nō possit male interprā do et narrādo dep̄uari. s̄fateoz er go verū esse q̄ nullus doctoz mo dū btitudinis ponit fm̄ quem iste maḡr sua v̄ba intelligit et recipit. P̄z nequaq̄z arbitroz auctozē hu ius libri ita desipuisse q̄ ip̄e sic sen tiret sic iste maḡr sibi imponit nec illū sensū verba sua p̄tendūt si di ligēter inspiciant̄. sed potius sic in telligēda sunt. q̄ mens dulcedine verbi diuini illecta rapit̄. ⁊ illabit̄ a se ip̄a vt verbo fruāt̄. Illicq̄z ibi nosmet ip̄os excedim⁹ in caliginē et in mōi carentiā inscrutabilē ibi nos de⁹ ex nobis ip̄is trahit trās format et deglutit in ip̄am p̄fun dissimā d̄nitatis trāquillitatez in ip̄am sui sup̄essentiā et sui spiritus vnitatē amoris. q̄z absorptōez vbi vi amoris extatici assequimur illam

Coenhauia dictoz

oformitatē et deiformitatē quam fm̄ rōem idealē habuim⁹ ab et̄no in mēte diuina ibiq̄z vnū effecti su mus cū deo. Nec vnitās nō intel ligēda fm̄ identitatez realis exi stentie. sea fm̄ q̄ndā oformitatis et trāsformatiōis similitudinē. Neq̄ q̄z ergo estimandū est p̄fatū s̄rem Johes de Ruysbroec fuisse istius opinionis vel errozis q̄ voluisset asserere ip̄m rōnalem in beatifico vniri d̄ine eēntie per transforma tiōnē eēntialem in identitatē d̄ine nature. aut q̄ nō sit n̄cariū q̄ po tentia intellectiua creata sit eleua ta per habitū sup̄naturalē lumis gl̄ie ad eliciendū actū beate visio nis. Sed ita videt̄ s̄ape q̄ q̄a ip̄e deus p̄pter sūmā eius simplicita tem menti illabit̄ idō agnoscem⁹ eū in seip̄so obiectiue et etiaz per se ip̄z rep̄ntatiue vt ly i ip̄o exclu dit mediatione speciei q̄a in p̄fata deus absq̄ specie ⁊ similitudine cog nosceretur. et ly per ipsum excludat mediationē luminis extranei diuī nā essentiā rēpresentantis quia eēn tia diuina in suo p̄prio lumine vi debit̄. Nō eni requirit̄ aliud lumē defozis ab essentia. sicut lumen so lis requirit̄ ad videndū colores et rez species quas in tenebris vi dere nō possumus. sed per hoc nō vult dicere quin actu n̄ro creato ip̄m deū cognoscamus ⁊ per cōis oportz q̄ ip̄a potētia intellectiua sit per habitū sup̄naturalē tota liter pertingere vt possit p̄tingere ad istud obiectū finitū ad quod

et se ptingere non pōt. Et qz in vi-
sione beatificā ipm visum nō videt
p similitudinē sed p essentiaz efficiē
quodāmō intra videntē. Et h̄ aut
q ipm visum receptum est intra vi-
dentē vnit sibi ipm videntē. vt fiat
quasi quedā penetratio mutua per
amorem sicut d̄z Job. tertio. Qui
manet in caritate in deo manet et
dens in eo. Ad vnionem aut maxi-
me ouenientis sequit̄ delectatio sū-
ma et in hoc pficiē nostra felicitas.
Et quo patz q gaudiū fruitionis
in actu diuine visionis quo videtur
diuina essentia nude in se ipa incho-
atur. sed in dilectiōe et amplexu vni-
tiuo et gustu affectuali diuine dul-
cedinis pficiē et consummat̄. Quāuis
em̄ fruitio nō sit sine visione. pfecti-
est tñ in dilectione. Sicut em̄ hic p-
fectius est diligere q̄ agnoscere sic
et ibi. Intellect̄ noster implebit̄ leti-
tia visionis sed affect̄ noster imple-
bit̄ letitia dilectionis cui ouenit cō-
ire et transformare. Ad gaudiū bea-
titudinis tria ouerunt. pfecta visio.
plena cōprehensio. inhesio amoris
consummat̄. Et in isto stat tota sum-
ma doctoz fratris Johannis de
ruysbroech ouernentiū presentē ma-
teriā. Unde sicut ex ipis dictis ma-
nifeste colligi et elici potest ipse po-
nit beatitudinē nostram ouistere in
distinctiua siue discretiua cognitiō-
ne et contemplatione dei intuitiua. et
hanc vocat beatitudinē actualem et
in fruitione dei quiescitiua vbi aia
igne diuini amoris resoluta liquat̄

et deficit a se ipa et spoliata omniū
virū suarū ppria et naturali actiui-
tate mentale simplicitatē induit et
imaginis increate assequit̄ assimila-
tionē. Gaudiū fruitionis est tante
magnitudinis et tam indicibilis su-
auitatis q̄ mens beata vel huma-
na plene ouprehendere non pōt. sed
tota absorbet̄ ex plenitudine illius
gaudiū sicut stilla aque absorbet̄ a
vino forti vt dicit Bern̄. Et istū gu-
stū fruitionis omnes vires anime
indicibili gaudio absorbet̄ et h̄c
inhesionē et amplexū mellifluū indif-
solubilis caritatis et absorptionē
abyssabile amoris vbi aia inabissa-
tur et totaliter in deū trañcit̄ et trās-
format̄ appellat beatitudinē essenti-
alem. qz ibi aia omniū virū suarū
actiuitate spoliat̄ et vtiē sola conso-
latione diuine suauitatis. Ibi inq̄
in pace in id ipm dormit et requie-
scit. dormit in quietatione plena in-
tellect̄. requiescit in plena satiatiōe
affect̄. Et sic patz q̄ sensus ei⁹ est ve-
rissim⁹ nec discrepat a sententia san-
ctoz patruz. Et si est aliquis error
in dictis suis ille solum stat in quō
nominis. nomina aut sunt ad placi-
tum. et ideo talis error non est ma-
gni ponderis. Quod autem dicitur q̄
ad fruitionem spectat plena cōpre-
hensio hoc nō est sic intelligendū q̄
beati ouphendūt totaliter ipm deū
ipm omnem modū quo est agnoscibi-
lis. talis em̄ modus cōprehensio-
nis diuine nature est impossibilis
omni creature vt patz Jobis primo

Defectio Johis de

vbi dicit deū nemo vidit vnq̄. Sz iste mod⁹ cōprehensionis attendit quantū ad immediationē cognitionis de qua sup̄ dictū est. qz beati verbū eternū et oīa alia in se ip̄o qz p̄ ip̄m cōprehendēt et cognoscent. **I**ntra illud ps̄. **I**n lumine tuo viduim⁹ lumē hoc est te ip̄m qui es lumen subsistens dicit Augustin⁹

Restat nūc vlteri⁹ vidē qua- liter sane intelligenda sūt il- la dicta fr̄is Johis de Ru- ysbroech q̄ dñs cancellari⁹ in epla iudicat esse repudiāda tanq̄ erro- nea vel male explicata quoz p̄mū est istud quo dicit. Perdit aīa contē- plantis in esse tali diuino abissali. ita qz nō sit repibilis ab aliqua cre- atura hoc vtz est si sane intelligat. **S**ic quippe intelligendū est qz in h̄ gradu cōtemplatiōis qm̄ mens rapit̄ in diuini luminis abyssū omniū ex- terioz obliuiscit̄. nescit qz penit̄ se ip̄az se ip̄m exiit et diuinuz induit quendā affectū et supmundanū to- ta qz transit in deū suū et i aliā glo- riā quā creatura sub esse creaturali nō attingit. qz in tali statu esse suum creatuz et sue nature hō excedit. et sub esse diuine gr̄e ita sublimē dīne substātie vnit̄ qz om̄es vires et po- tētie rationales sup̄ se eleuant̄ qz in diuinā claritatē trāssoruant̄. et sic nō est repibilis ibi ab aliq̄ creatura. **S**up̄ intellectū em̄ et mentē ibidem deū agnoscit. **I**n intellect⁹ em̄ noster et sensus corpoze⁹ intra terminos

scoenhausa dictoz

creature exercent nec etiā intellect⁹ excedit ens aut speculū. **I**nitio aē excedit sublimi⁹ intellectū theozicū qz intellect⁹ imaginatōez vel sensū. **M**ēs em̄ i hac vnide dīna qz extati- ca trāscēdit oēz creaturā et se ip̄az et om̄nē adū viriū apphēsiuaz. **E**t p̄ tāto dicit qz nō est repibilis ab cre- atura. **N**ō hāc abstractiōez diony- si⁹ inuitabat tymotheū in mystica theologi. dicens. **T**u at amice tymo- thee circa mysticas visiones forti- oritōe et sensus reliq̄ qz intellectu- les opatōes et oīa sensibilia qz intel- ligibilia et oīa existētia qz nō existen- tia. **E**t sicut est possibile ignote surge ad ei⁹ vnitionē q̄ est sup̄ om̄ez sbaz et cognitionez. et em̄ excessus tuū ip̄i⁹ ab om̄i irretēbili et absolu- to mūde ad sup̄sbalez dīnaz tene- braz radiū surū agēis. vide at vt null⁹ indoctorū h̄c audiat. **I**n hoc d̄bo dion̄. sapia summa includit̄ qz culmē totū p̄fect̄ dīs vt possibile ē via et p̄fūditas librozū dion̄. ario- pagite. **Q**d p̄tēa subiūgit qz inten- tio auctozis p̄fati videt̄ esse qz aīa definit esse in illa existētia quā p̄us habuit claret ex sup̄ dictis qz inten- tio auctozis talis nō fuit q̄lis exp̄- mit̄ a p̄dicto mḡfo. h̄ ex abūdanti- licet non incōuenienter possum⁹ di- cere qz intētio auctozis talis est qz excellentia rationalis creature in hoc perficitur et consumatur quā- to consurrectione amoris extatici in illud principium reuertitur vnde primordialit̄ exiuit. qz quā aīa intrat

Johānis Rnylbroich

in istud diuinitatis arcanū et in illud intime quietis secretū. tunc nō oportet q̄ ibi fiat corp̄is et anime dissolutio. sed in hmoi trāsformacione aīa diuidit̄ a spū per hunc moduz vt qđ aīale corpulentū et fetulētū est deorsū remaneat **S**pīritus aut̄ et qđ spūale est ad sūma euolet et vsqz ad speculationē diuine għe sublimet̄ et in eandē imaginem transformet̄ **N**ihil in creaturis vt dicit **R**ichardus in libro de exterminatione mali hac diuisione mirabilius cernit̄ vbi istud qđ est eēntialiter vnū atz indiuiduū in se ip̄m in q̄ndā portione diuidit̄ neqz in homie vno alia est eēntia ei⁹ spūs atqz alia eius aīa s; vna eadē qz substātia simplicis nature **N**on enī in hoc gemio vocabulo gemina substātia intelligit̄ sed tñ ad distinctionē ponitur gemina portio eiusdē essencie **I**n supior p̄ ip̄m. alia inferior per aīam designatur **I**n pro planiori intellectu istorū hñdo est cōsiderandū qđ spūs n̄r qñqz in tñ a corpe et aīa diuidit̄ vt spūs in spū et asserat̄ et qñque spūs sup̄ ip̄m esse dicat̄. et qñque spūs sine spū esse credat̄ **P**rimū patet in **J**obe qui de se ip̄so dicit **A**poc. p̄mo. **E**go fui in spū dñico die **Q**đ exponens haymo super apocalipsum dicit sic **J**obes sic in spū fuit qđ tñ ip̄am carnē sūdītus nō deseruit sed spūi eēnitatis sp̄s eius adhesit et a spū docēte assumptus fuit spūs docēdus. ideo taz mirabilia et pfūda vidit̄ **R**ichar

CCCXXV.

ous aut̄ exponēs idē verbū dicit sic an hoc est sp̄m in spiritū esse semet ip̄m intra se ip̄m totū colligē et ea q̄ circa carnē seu etiā in carne gerūtur interim penit⁹ ignorat̄ **S**cđm liquet in petro de q̄ in actibus ca. xij. dicit̄ **E**t petr⁹ ad se reuersus dicit̄ zc. **Q**uod exponens **R**ichard⁹ libro. ij. de cōtēplacione **H**oc sane nō insipientē dicit̄ qđ petrus lōge sup̄ hoīem fuerit. qz longe a semet ip̄o et sup̄ semet ip̄m recessit **A**lioqñ nō erat a quo ad se reuertēret̄ **H**oc itoz oñdit hugo sup̄ septimū hierarchie dicēs **A**cutum amoris est cum om̄ia trāscendendo despicit̄ **S**uperuidū autē amoris est cū etiā semet ip̄m cōtemplando relinqt̄. et in cōtēplacōe dilecti se despicit̄ et miro mō fit vt p̄ dilectiōis ignē in illū sustollit̄ qui est sup̄ se et p̄ vim amoris expellit̄ et exeat a se nec se cogitat dū deū solum amat **T**ertiū appebit in regina saba. de qua legit̄. iij. **R**egū iij. ca. qđ regina saba vtdēs sapiētīā salomonis et domū et hītacla et ordinē ministrantiū non hēbat vltra ip̄m **Q**đ exponēs **R**ichard. lib. v. de cōtēplacione ca. xij. recte nōne d̄r spūs se ip̄m nō h̄re. qñ incipit a se ip̄o oīno deficē et a suo esse in supmūdānū quendā et v̄ plus qz humanū statum trāsire in mirabili trāsfiguratione spūs ille ab humano videat̄ in dñū deficē ita vt ip̄e iam nō ip̄e eo duntaxat tēpe quo dño incipit alti⁹ inherē **Q**ui aut̄ adheret deo vn⁹ spūs ē

Defensio Jo. de

Et sic totū in istud diuinitatis ar/
canū inerat clamās cū ps. defecit
in salutare tuum aīa mea hec ille.
Isto habito ⁊ intellecto facillime
omīa illa dicta hui⁹ tertie ptis de
nuptiis intelligunt ⁊ exponūt Ex
isto patz facillime intellect⁹ clausu
le illius q̄ subiungit In ip̄a q̄dem
sui vacuitate p̄ fructiū amorē sp̄s
p̄dit semet ip̄m deiqz claritatē nul
lo intermediāte suscipit Sp̄s semet
ip̄m pro tāto d̄f̄ p̄dere. qz in tali
statu vbi sp̄s human⁹ in t̄m amo
ris feruorē sup̄ se rapit vt merito
sine sp̄u esse dicat. f̄cus est tāquaz
vas p̄ditū. eo q̄ semet ip̄m nō sē/
tit h̄ penit⁹ a se ip̄o exinanit absor
betur et deficit. luce clari⁹ constat
q̄ o grue d̄f̄ q̄ regina saba spiritū
suū p̄didit q̄ vltra sp̄m nō hēbat.
Sic s̄c̄r̄ paul⁹ ouenientē dicit sp̄m
suū p̄didisse q̄ in raptu cōstitut⁹
vix in corpe vel ex corp⁹ eēt igno
rauit. Q̄n̄ aut̄ mēs humana hunc
sup̄mū verticē id ē mentis excessū
attigerit tūc dei claritatē nullo in
termediāte suscipit qz ab omnib⁹
imaginib⁹ et simbolis absoluit et
ab omnibus opationib⁹ oim viriū
app̄hensiuaz tā inferiorū q̄ supe
riorū ociait atqz sup̄sbalem radiuz
d̄ine luciditatis ducit remoto oi
velamine et imediate deo vnitur.
sicqz dei claritatē nullo intermediā/
te suscipit Istud autē qd̄ dicit ac
sine inmissiōne ip̄e fit ea claritat.
qm̄ accipit satis claret ex p̄ditis
nō sit intelligendū et q̄lic̄ docto/
res s̄c̄ti idē sentiūt. In in epla in/

Schonhauia dictoꝝ

ferius annōta sic habet. Hac ho
ra incensi sicut aq̄ gutta vnita in/
fusa multo vino Sic ista efficiē lux
in d̄no optimata in optimo Opti
ma quippe ac om̄ps efficiē. q̄n̄ in
optimū ac in oipotentē tota trañ/
citur Cui satis cōcordat sup̄ septi
mū āgelice hierarchie dices Con
tēplatio est deifica silitudo q̄a dū
p̄ eā illuminati lucētes fiūt qd̄amō
ip̄ius luminis lucētis silitudinē ac
cipiūt Quō eni aer solis luce p̄fu
sus in eandē transformat luminis
claritatē adeo vt nō tam illumina
tus q̄ ip̄m lumē esse videat Et sic
ferrū in ip̄m ignē missū magis effi
citur ignis q̄ ignitū Sic viri p̄f̄ci
charitate induti siue imbuti chari
tas vident pot⁹ vt emphatice lo
quar q̄ charitate succenti Indui
mini ergo d̄nm sicut aer lucē sicut
ferrū ignē. et eritis lux in d̄no Sic
enim ferrū inflāmatū accipit in se
formam ignis et dat se totū et nō
premit et eripit se sibi remanēdo in
se s̄baliter inflāmatū ita aīa vnita
deo p̄ ignē d̄ni amoris q̄si totam
dat se et mittit se in deū et in deuz
trāsfōrta n̄ mutata s̄stātia p̄ria
trāsfōrt se totā in deo amorē qui
est vita sua et p̄ amorē fit q̄si tota
d̄ina Naturale nāqz est q̄ncūqz ali
quod trāsfōrtur in aliud istud ac
cipiat p̄prietates et oditōnes illi⁹
nature in quā trāsfōrmat Sic igit̄
mēs deuota cū i lumē thearchicū
trāsfōrtur fit qd̄amō claritas
quā accipit Itē qd̄ sequit̄ depen
detqz n̄m esse creatū ab esse c̄no

Johānis Ruybroich

et fm essentialē existentiā vnū cuz illo est sic accipienduz est. q̄ menti nre diuina eēntia realiter et p̄ntialiter cōdicatur. **U**biq̄ totus est de⁹ per exn̄tā sed nō in singulis eqliē p̄ efficientiā. **E**t licz ex toto se vbi q̄ opetur tñ nō totū q̄ potentie sue est vbiq̄ imo poti⁹ nusq̄ opaī. **N**ū qz p̄p̄tū ē diuine nature reb⁹ illabi et eoz intimis amozari q̄ p̄ sui illapsū cōseruare rerū naturas ne decidāt in nō esse. idcirco dicit q̄ n̄m esse creatū dependet ab eē etno. iuxta illud q̄ p̄bus dicit in lib de celo et mūdo. **A**b hoc q̄dez ente scz deo depēdet celū et terra. **E**t qz ex naē sue p̄p̄tate opetit ip̄i deo vt inhabitet in intimo aie ratōnalis. p̄pter q̄ dicit Aug. tu intimior intimo meo p̄pterea dicit q̄ esse n̄m creatū fm eēntialē existentiā vnū cuz illo est. diuerse sbe sūt spūs dei et spūs homis et ergo spūs hois nō est ita vnus cū spū dei sicut fili⁹ cū p̄re vnus est deus. **S**ed qz illapsu sue p̄ntialitatis inhabitat aiam rōnalē quā inē oia creata imagine sua insigniuit. p̄nes quā imaginē transformā tñtati p̄sonaz p̄cipabilis est diuine nature et beatitudinis illi⁹. idō dicit q̄ esse n̄m creatuz fm essentialē existentiā vnū cuz illo est. **D**e⁹ enī sc̄is suis triplicē vnionē f̄buit scilz nature gr̄e et gl̄ie. **E**t de hac vnione naturali p̄ quā de⁹ cōmōratur in intimo anime rōnalis dicitur istud est intelligendū. **Q**uadr-

CCCXXVJ

aut illō sit accipiendū. **U**niuersi q̄z sup̄ sui creationē in vite otemplatiue altitudine sublimati vnū sunt cuz hac deifica claritate. imo ipsa claritas ip̄i sūt. atqz in eo quo vt/vent q̄ q̄ vidēt lumine idēz sūt. satis patet ex p̄dictis q̄ sp̄ealī ex his q̄ dicta sūt in illa clausula. **N**e sine intermissione sit ipsa claritas quā accipit. **N**ō enim vult auctoz iste dicere q̄ spūs adherēs deo p̄ amplexū vnitiū q̄ supra se rapit virtute extatici amoris q̄ fiat vn⁹ vel idē cū deo simplicī substantie identitate qz hoc est impossibile h̄ fit vnus cū deo transsōrtionis similitudine gr̄e qz et b̄itudinis p̄ticipatōne feruidi amoris āplexu et inhesionē. **E**t hoc satis innuit in his v̄bis que postea subiūgit vniuersi deuoti spūs vnū cū deo p̄fūdo amoris defluuio sūt effecti nō quolibet quidē vnū h̄ id ip̄m q̄ ē ip̄a in se essentia dei. eo mō quem deifica beatitudo req̄rit. **E**t istud idē multi s̄cti doctozes dixerunt scz b̄tus dionysius. bernar. hugo sicut patet ex sup̄ allegatis. **S**icut in ipsa bt̄ssima tñtate a p̄re fili⁹ egredit̄ ab vtroqz spūs sc̄us aōz verus. p̄cedēs onedit̄ p̄rez q̄ filiū sic a fonte bonitatis sup̄ne sapientia vnitiua p̄cedēs menti deuote illapsa tāta vnione ip̄am onedit̄ spūi in tāto vt mereat̄ vt vnuz dicatur eē cū ip̄o. **H**ac vnitatez pe tebat xp̄s cuz dicebat. **K**ogo p̄ vt ip̄i vnū sint sicut ego q̄ tu vnuz

Defensio Jo. de

sumas. p̄inde his verbis q̄ sequū
tur. videt̄ insup̄ sentiūt et inueniūt
per hoc deificū lumē se s̄m esse vi/
tamq̄ suā increatā eandē foē sim/
plicem diuinitatis abyssum satis
mibi p̄cordare videt̄ s̄tia s̄cti au/
gustini in vi. lib. cōfessionū vbi dī
cit **I**nde amonitus redire ad me
ip̄m intraui in intima mea duce te
et potui qm̄ fact⁹ es adiutor me⁹
et intraui ⁊ vidi q̄licūq̄ oculo aie
mee sup̄ eundē oculū aie mee sup̄
mentē meā lucē dñi incōmutabilē
nec ita erat sup̄ mentē meā sicut
oleū supra aquā. nec sicut celū sup̄
terraz s̄ sup̄ior qz ip̄e fecit me et
ego inferior qz factus sum ab ea
Qui nouit veritatē nouit eam. no
uit efnitatē charitas nouit eā **A**d
cui⁹ euidentiā est sciendū q̄ create
p̄existūt in mente dīna siue in deo
simpliciter et vnice et hoc q̄ntuz ad
tria exēplaria s̄m rōnem distinctā
Primo p̄existūt creature in diuina
eēntia s̄m rōnes suas p̄fectiōales
⁊ qz om̄es p̄fectiōes sunt in deo
vnitissime ideo sic sub oimoda di/
stinctione in eēntia p̄existūt dīna
essentialit̄ potēntialiter et casualit̄.
Secūdo p̄existūt in mēte p̄na origi/
nalit̄ s̄m rōnes suas ydeales ⁊ iō
ibi puto apparet creaturaz distin/
ctio s̄m rōem intelligēdi **T**ertio p̄/
existūt in d̄bo eēno tanq̄ in exem/
plari p̄prio q̄ntū ad rōnes suas fa/
ctiuas et exēplares. et ideo ibi ap/
parent similitudines rez̄ sub distin/
ctiōne p̄fecta **E**st aut̄ intelligēdū
q̄ cū creatura dī in deo p̄existere

Schonhauia dictoz

s̄m similitudinē suā exemplarē non ē
intelligendū q̄ illa similitudo sit ali/
q̄d additū eēntie. qz sic aliq̄d acci/
dens caderet in deū **S**ed illa simi/
litudo est realit̄ ip̄a dīna essentia ⁊
ip̄m verbū intellectū tñ cū hūdi/
ne put est imitabile ⁊ p̄cipabile
a creatura **V**ult ergo auctor in
d̄bis p̄actis dicere q̄ qm̄ mēs rō/
nalis rapit̄ in dīne lucis abyssū ⁊
sup̄ se eleuat̄. statim deum sentit et
inuenit ⁊ experimentalit̄ suauitate de/
gustat. q̄ ip̄a creatura nō ē aliud
in deo s̄m suū ydiale q̄ ip̄a crea/
trix eēntia put dicit **A**nselm⁹ **P**or/
ro illud vltimū dcm̄ q̄d sepe dicit⁹
maḡ censet calūniandū et repro/
bandū videlz **I**lle sp̄s est supra
semet ip̄m translatus et deo viuifi/
catus gustās vadens qz in vnita/
te viuide abyssus in qua sese s̄z eē
suū increatū possidet immēsas di/
uitias q̄ ip̄emet est iuxta eū mod⁹
quo eas de⁹ gustat et videt. non
discrepat a veritate si recte intelli/
gatur ⁊ pie interpretetur **I**nlect⁹
enim hoz̄ verborū talis est q̄ qm̄
sp̄s celestis introducit sponsā
suā in cellā vinariā id ē abyssū sue
dulcedinis ei cōcedit degustāe t̄nc
plem̄ gaudiū et p̄fca delēctatio sp̄s
se id est menti deuote p̄pinant̄ ex/
q̄bus totū desiderū ei⁹ p̄fecte q̄e/
tatur. qz tūc introducit̄ in gaudi/
um dñi sui. et in cubiculū genitricis
sue q̄d nihil aliud est q̄ ip̄a dīna
eēntia sub rōne obiecti beatifici ⁊
vt exēplar ⁊ ydea rōnalis create
qz vt sic habet mentē rōnalē p̄prie

Johānis Rylsbroich

quietare et tūc assequit̄ vbertatez
et affluentia diuine gr̄e a qua ois
facietas et gr̄e fecūditas in aiā
diriuat̄ qz in claritatez verbi dīni
trāsfōrta deificat̄. vbi gustat imē/
sas diuitias q̄ ipemet est. qm̄ dōē
aia infinitatē illi⁹ gaudij nō com/
p̄hendit. sed tñ beatificā eius iden
titatē raptim apprehendit. iux̄ mo
dū sup̄ expositū **I**stud maxime fit
in raptu **P**ro declaratione autē il
lius dicti qd̄ subiūgitur gustans
videns immēsas diuitias iuxta eū
modū quo eas de⁹ gustat et vidz
est diligēt̄ aduertendū qd̄ verbū
eternū est qd̄a refectio mentalis
qd̄oā gaudiū intellectuale ipsoz
angeloz et oim beatorū qui pari
voto et cōcordia plene possident
oīm thesaur̄ celestis sapie et boni
tatis dīne. qui de torrente diuine
voluptatis cōtinue potant̄. et ab
vb̄tate suauitatis in ea degustāt
puritate obiectiua qua de⁹ frui
in se ip̄o ideo dicit qd̄ gustāt et vi
dent immēsas diuitias iuxta eum
modū quo eas de⁹ gustat et vidz
At aut̄ finē loquēdi faciā et textū
cū glosa proferā. cōclusio finalis
oim p̄dictoz et explanatio p̄clara
dictozū illi⁹ tertie ptis de ornatu
spūaliū nuptiaz stat in isto qd̄ sc̄i
iuxta vaticiniū ysaię pp̄be in terra
sua duplicia possidebūt qz sc̄i in
patria dupliciter reficientur et bea
tificabunt̄ hoc modo. q̄a vires et
potētie rōnales ad imaginē perti
nētes scz mēoria intelligētia et vo
luntas bibent de fonte viuo in ea

CCCXVij

puritate obiectiue sicut de⁹ sua fō
tali bonitate frui in se ip̄o. et iste
cedē vires faciabunt̄ et inebriabū
tur et hoc eēntialiter gaudio frui/
tionis et gustu intellectuāli diuine
dulcedinis vbi p̄ efficacā dīni lu
minis absorpte in dīne suauitatis
degustatione et āplexu et inhesio/
ne cōsumati amoris sopient̄. et req̄
escent ab omī opatione intellēcia/
li: et sic iste vires semp̄ erūt actiue
et operose cū hoc d̄scētes et ocio/
se semp̄ famelice semp̄ saturate di
uersis tñ respectib⁹ **I**stud donū qd̄
busdā sanctis licet paucissimis cō
cedit̄ in hac vita. sic paulo datum
fuit in raptu. h̄ hoc nō fixe nō im/
mobilē sed raptim trāsitōrie et flu
xibiliter sic sup̄ dictū est **I**sti⁹ opi
nionis fuit auctoz isti⁹ libri de or
natu spūaliū nuptiarū et eiusdem
opionis arbitroz fuisse beatū dīo
nysum sicut patz inspicienti libzū
suū de mystica theologia. et huic
opinionī ego adhereo h̄ nō p̄tina
citer **S**i qd̄ enī hic dictū videt̄ qd̄
appeat repugnaē veritatibus ar
ticuloz fidei. hoc totuz reuoco et
correctōni sc̄e m̄ris eccl̄ie in q̄ xp̄s
suā sc̄issimā auētatē trāsfundit me
et quicqd̄ hic dictū est sūmitto **N**o
extremū h̄ infero qd̄ magna intelli
gendi est expientia. put sc̄i testan
tur **E**t ille optime v̄itatem iudicij
nouit qui eā nō audiendo soluz h̄
gustando et faciēdo didicit **Q**ui
eniz v̄itati vnit⁹ est ex ip̄a vnione
bñ nouit qd̄ bñ sentit. q̄uis eū mul
ti corripiant tanq̄z mentis excessū

Defensio Jo. de

passum **I**n tali ergo materia que solū per experientia et gustū cognoscitur magis est credendū his qui notitia experimentalis hec gustauerūt q̄ his qui solo lumine intellectus et librarū studio pollēt **H**ec autē sapia vnitua et anagogica que omnez rōnis apphensionē trāscēdit sola diuina immisione p̄cipit. que non tm̄ affectū sup̄ se erigit et amōē extatico sponso altissimo creaturaz p̄fecte vnit h̄ insup̄ in tm̄ eleuat intellectū vt multo plus om̄i prudētia et cognitione diuinis fulgorib⁹ illustret q̄ aliquo ingenij exercitō valeat obtineri **E**t ergo nō vidēt mihi recte sapere qui nolunt q̄ aliquis de diuinis sciētis disserat nisi fuerit p̄bicus et naturalibus sciētis p̄ditus et imbut⁹ **I**ncōgruū enīz vidēt in tm̄ nature deferre studio artis et sollercie hoim q̄ plus possint hoibus afferre q̄ gr̄a q̄ repēte agit. subito imp̄mit. infallibilē docet. et inhesitanter facit existere mētes in his que docet. et luce clarius que alijs vident̄ obscura demōstrat **I**pa enī sapia et scia que sola sancti spūs influxione p̄cipit certissima et amātissima cōpbat. qz sine om̄i dubitatione et opione p̄cedit et oēm alteri⁹ discipline leuitatē excedit **H**anc doctrinaz p̄clare sapie sibi soli increata sapia reseruaē voluit vt sciat om̄is mortalis creatura q̄ ē doctor in celo qui solā verā sapientia sol electis scholarib⁹ per celestes emissiōes

Schonhauia dictorū

et sue claritatis radios māifestat et om̄es mūdi sapiētes cōfutat. cū simplex vetula vel idiota ad isti⁹ sapiētie vnitue cōsurrectionē p̄fēe possit attingere quaz nulla p̄bica scientia vel mōzlis industria apphēdit **Q**ue melius intelligim⁹ melius p̄ferimus **S**pūalis oīa d̄iudicat. et ip̄e a nemine iudicat **P**atet ergo ex his quō s̄ctissimi et excellentissimi doctores qui in vtraq̄ specie cōtēplationis p̄fecti fuerunt eadē docuerūt et senserūt que tertia pars libri de ornatu spūalium nuptiaz dogmatizat licet forte sub alijs verbis **N**ō autē refert diuersitas narrationis vbi eadē res narrat sicut dicit b̄tūs **A**ug⁹. **E**t ego p̄dicta doctrina nō ē abf̄tienda et elimināda. h̄ vbiq̄ sustineri pōt absq̄ piculo erroris tanq̄ cōsona et cōformis sanctorū patrū traditionib⁹ vñ q̄a verba hui⁹ libri ex seruido affectu et vigore dilectionis plata sūt. nō sūt recipienda s̄m sensū quē s̄m sonū vocis vident̄ facē h̄ s̄m sensū p̄ quo fiūt. intelligēda sūt et interpretāda et s̄m matiam subiectā sermones eius expetēdi **I**sta sunt spūalia et mystica et ideo solis spūalib⁹ sunt opanda et cōicanda. nec h̄mōi in scholis sūt tractāda **S**ed esto q̄ sepediā⁹ auctor in aliq̄bus forte nō ita dixisset sicut aliqui vellēt. vlt̄ qm̄ melius vel verius dici quisset. que cura de hoc? **I**n opuscul tractatorū multa corrigēda inueniunt

Johānis Ruysbroich

tur **S**i ad obiectionē alicuius tractatus sufficeret aliq̄ dīctū in eo corrigendū. pauci tractat⁹ recipiēdi essent **N**egare nō possū nec debeo ait **A**ug⁹. sicut in ip̄is morib⁹ meis. ita multa esse in tam multis opusculis meis que p̄nt iusto iudicio et nulla temeritate culpari **I**tē itēz noli meis l̄ris quasi canōicis scripturis inseruire. sed in illis ⁊ q̄d nō credebas incūctanter tibi inueniendū crede. in istis aut̄ q̄d certū hēbas nisi certū vel certe intellexeris noli firmiter tenere **N**on enim par auctoritas scripture canōice debet et earū expositionib⁹ **I**n oibus bene agere et in nullo deuiare nō est humilitatis s̄ deitatis **E**stimo tñ q̄ doctrina eius q̄ntum ad intellectū suū in paucis calumniā patiatur licet forte quedā plani⁹ et irrephensibilis potuiss̄ dixisse **H**ec dēa sufficiant oītra eos q̄ doctrinā p̄dicti viri vident̄ calūniari sub correctione tñ semp̄ meli⁹ sentientū. **S**z dicit aliq̄s q̄s ē iste qui ausus est os suū ponere in celum et respōdere dño **C**ācellario parisiensi discretissimo ⁊ eruditissimo viro. fateor charissime q̄ ego sum minim⁹ clericorū et religiosorum qui nō sum dignus vt soluar̄ corrigiam calciamentorū dñi mei **C**ācellarij qui incōpabiliter vitamozib⁹ et scientijs me p̄cellit **P**rotestor tñ q̄ nō ostentationis gr̄a nec temeritatis motus audacia p̄sūpsi r̄spondere obiectionib⁹ tāti viri

CCCxxvlij

Sed duo sunt que me mouerūt et incitauerunt ad scribēdū ista **P**rimū est quia emulatoz existens paterne traditionis et zelum gerēs pro doctrina p̄ris nō potui patieter sustinere vt ille liber quem per spiritū sanctū spero fuisse op̄ilatū vilipenderet̄ abhiceret̄ et cōtēptui haberetur **S**cđm est quia ānuens p̄hs p̄ribus et desiderijs fr̄is bartholomei qui instanter p̄t q̄busdam referētibus intellexi rogauit sibi intellectū verborū illius tertie partis libri de ornatu spiritaliū nuptiarū exponi et referari iustici et laborauī inquantū potui dīcta tertie partis p̄fati libri explana re et ad quē intellectū essent capiēda enodare **S**ed scripsi vt debui approba tu et tui **S**i vero non vt debui ignosce x̄pe tu et tui **A**men

Explicit libellus Job. de schoenhouia in quo defendit dīcta fr̄is Joh̄is Ruysbroich oītra maḡm Jobem Gerson Cancellariū Parisiensem.